

DOCUMENT DE BASES DE L'AGENDA URBANA I RURAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Una perspectiva territorial
amb horitzó 2050

L'AGENDA URBANA I RURAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Una perspectiva territorial amb horitzó 2050

Índex de continguts

- Per què una Agenda Urbana i Rural a la Diputació?
- Algunes premisses en el disseny de l'AUR
- La diagnosi: eixos i reptes
- Dels reptes a les tres estratègies corporatives
- De les estratègies a l'acció: context d'activació de l'agenda
- El procés de contrast
- Propòsits finals de l'AUR

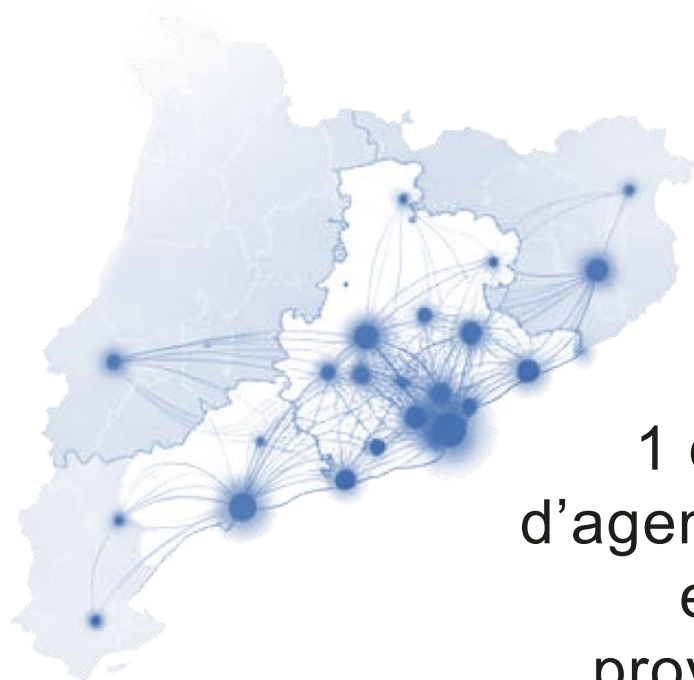
UN INSTRUMENT ESTRATÈGIC, ARRELAT EN EL NOSTRE LIDERATGE I MANDAT ACTUAL

L'AUIR neix del Pla Mandat 2024-2027 per donar resposta als reptes dels 311 municipis. És una eina de transformació per l'acció corporativa i la cooperació local

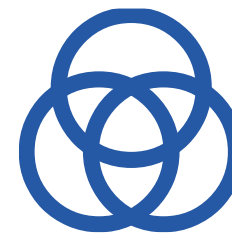
Una Evolució Lògica

Es basa en més de cinc anys d'experiència amb la Xarxa d'Agendes Urbanes Locals (XAUL), que agrupa 75 municipis

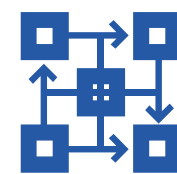
Dada clau:
1 de cada 3 projectes d'agenda urbana a l'Estat es desenvolupa a la província de Barcelona

Una Eina de Transformació

Territorial

Supera els límits administratius per abordar problemàtiques des d'una perspectiva d'àrees funcionals

Corporativa

Impulsa una renovació interna cap a un model de treball transversal i matricial

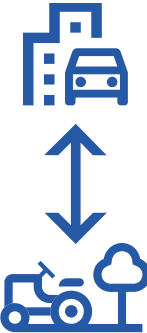
Financera

Esdevé un instrument clau per alinear-se amb les prioritats europees i captar fons (FEDER, ETI/EDIL)

ALINEATS AMB EUROPA: LA NOVA AGENDA DE LA UE PER A LES CIUTATS

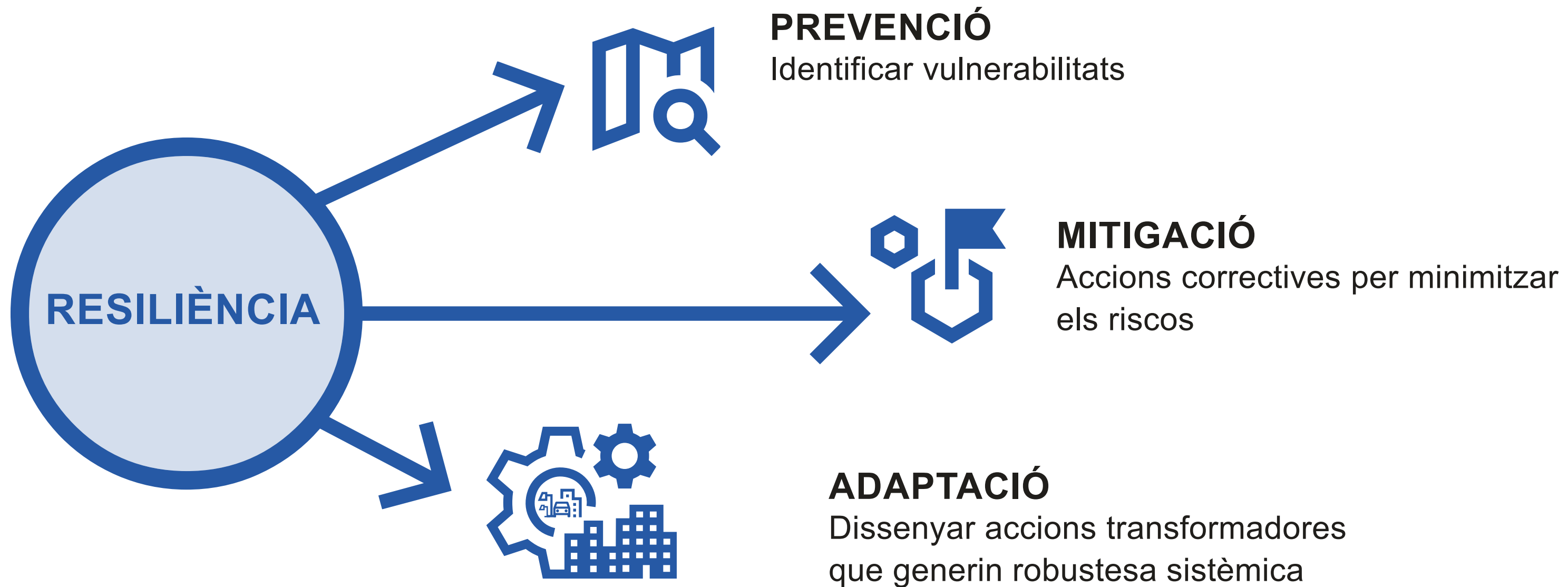
La nostra estratègia s'emmarca en les directrius europees més recents (COM(2025) 739), assegurant la nostra rellevància i habilitant l'accés a futurs marcs de finançament.

Polítiques Prioritàries	Finançament i Suport	Ciutat-Camp-Territori
 Competitivitat i Innovació	 Fons de Cohesió	 Enfocament en Àrees Funcionals: Superar límits administratius
 Inclusió Social i Igualtat		
 Seguretat i Resiliència		
 Habitatge Assequible i Sostenible	 Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR)	 Interdependència: Els serveis urbans generen "spillovers" positius al món rural
 Acció Climàtica i Energia Neta		
 Mobilitat Sostenible	 Futura Plataforma de Ciutats de la UE per consolidar l'assistència i el coneixement	 Equilibri Policèntric: Fomentar una xarxa equilibrada de ciutats per a la cohesió territori
 Cooperació Internacional		

LA RESILIÈNCIA: EL NOSTRE EIX VERTEBRADOR

Adoptem la noció de resiliència com l'element que aglutina la nostra estratègia. No es tracta només de resistir, sinó d'adaptar-nos i transformar-nos davant de xocs socials, econòmics i climàtics per construir un futur més robust i equitatiu

LA NOSTRA DIAGNOSI TERRITORIAL S'ESTRUCTURA EN 5 EIXOS

EIX 1

Vulnerabilitats socials i reptes demogràfics

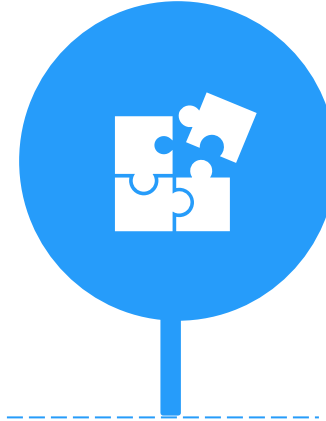
- Migració i cohesió social
- Cicle de vida i envelliment
- Drets socials i inclusió

EIX 2

Entorn construït

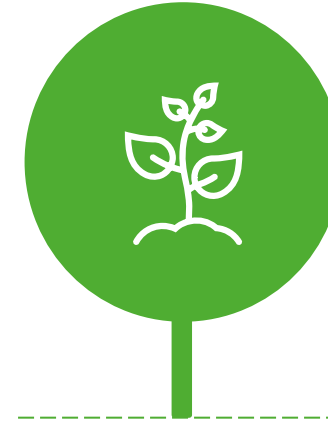
- Habitatge
- Cicle de l'aigua i l'energia
- Millora urbana

EIX 3

Innovació, model productiu i prosperitat

- Formació, ocupació i
economies de localització

EIX 4

Infraestructura verda i blava

- Infraestructura verda i
gestió agroforestal
- Infraestructura blava
- Biodiversitat i restauració

EIX 5

Model territorial

- Món rural
- Integració funcional

Aquesta estructura ens permet abordar la complexitat del territori de manera ordenada i identificar les palanques de canvi més efectives.

EIX 1: VULNERABILITATS SOCIALS I REPTES DEMOGRÀFICS

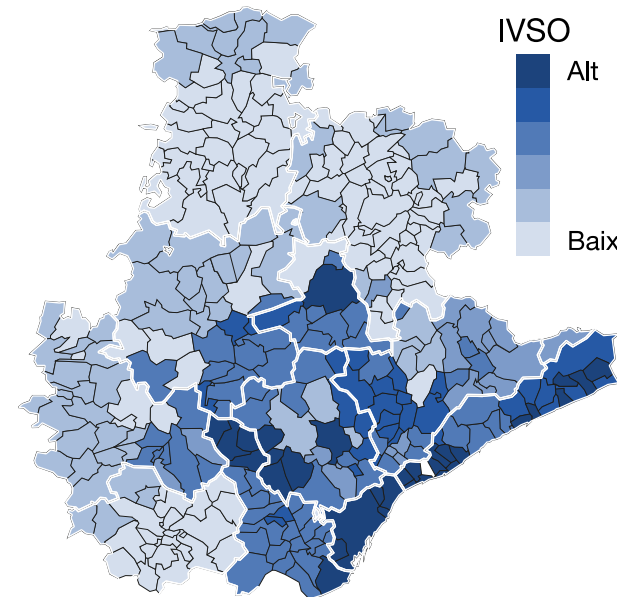
La pobresa i els riscos associats a la vulnerabilitat social es concentren cada cop més en determinats territoris i col·lectius. Els reptes s'associen, doncs, a la millora de les condicions de vida i les oportunitats.

DESEQUILIBRIS
TERRITORIALS I DEMOGRÀFICS

25% DE LA
POBLACIÓ
EN RISC

Una quarta part dels
ciutadans viu en risc
de pobresa.

**TERRITORIS AMB
CONCENTRACIÓ DE
VULNERABILITAT**

Les ciutats concentren els
majors índexs de
segregació urbana.

17,4%
DE TAXA
D'EMANCIPACIÓ

Mínims històrics en
l'autonomia juvenil.
La dependència familiar
s'allarga per la precarietat
laboral i el cost de l'habitatge.

FRACTURA SOCIAL I
BRETXA D'OPORTUNITATS

30 DE CADA 1.000
HABITATGES

Dèficit crític d'habitatge social.
Només el 3% de l'habitatge a la província
compta amb protecció pública.

**AUGMENT DE
L'ENVELLIMENT I DE LA
DEPENDÈNCIA**

Transformació radical de la piràmide d'edat.
L'augment de l'esperança de vida dispara la
demanda de cures i serveis d'autonomia.

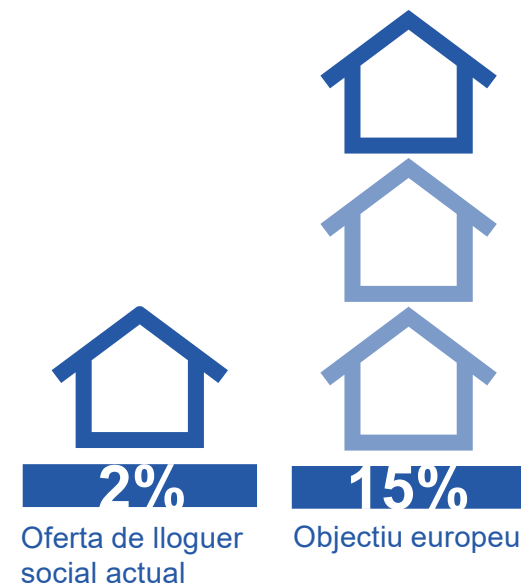
EIX 2: REPTES I OPORTUNITATS DE L'ENTORN CONSTRUÏT

Les ciutats i pobles pateixen un envelliment i degradació progressius del parc edificat i les infraestructures. Alhora, el mercat de l'habitatge accentua la segregació territorial i social. La millora urbana esdevé un repte múltiple.

CRISI D'ASSEGURABILITAT I
ESTAT DEL PARC D'HABITATGE

 INCREMENT
DEL **60%**
EN EL PREU DE
L'HABITATGE

En 20 anys, els preus han crescut molt més que els salaris.

EL LLOGUER SOCIAL ÉS EL **2%**, MOLT LLUNY DE L'OBJECTIU DEL 15%

Hi ha un dèficit estructural d'iniciatives de promoció de lloguer social

50% DELS EDIFICIS SÓN ANTERIORS A 1974

Gran part del parc té baixa eficiència energètica i manca d'aïllament tèrmic.

RESILIÈNCIA
DE RECURSOS I TEIXIT URBÀ

 24% DELS MUNICIPIS AMB XARXA D'AIGUA DEFICIENT

La sequera i les fuites d'aigua fan urgent la renovació de les xarxes físiques.

POTENCIAL SOLAR PER COBRIR EL **90%** DE LA DEMANDA

La producció fotovoltaica podria arribar als 22.837 GWh a la província.

75%
de les UDUs

Cinc comarques concentren el 75% d'aquestes urbanitzacions vulnerables.

38% DELS MUNICIPIS TENEN URBANITZACIONS AMB DÈFICITS (UDUS)

EIX 3: INNOVACIÓ, MODEL PRODUCTIU I PROSPERITAT EN UN CONTEXT ECONÒMIC INCERT

Tot i que l'economia presenta indicadors macroeconòmics positius (com el creixement del PIB), aquest no es tradueix en una millora sostinguda de la productivitat. La diagnosi de l'Agenda identifica cinc reptes principals: baixa productivitat, desajust de talent, la dimensió empresarial, costos metropolitans elevats i envelliment. Exigeixen transformar el model econòmic cap a més resiliència i equitat.

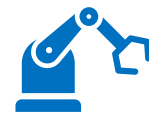
L'escletxa de la productivitat

La bretxa de la productivitat s'ha duplicat

El diferencial del PIB per hora treballada respecte a les regions europees avançades ha passat del 6% l'any 2000 al 12% actual.

Creixement sense millora real

Malgrat el creixement del PIB, la renda per càpita s'ha mantingut estancada durant els darrers quinze anys.

Mercat laboral i dèficit de talent

Desconnexió de competències davant la IA

Desajust entre les habilitats dels joves i les demandes d'un mercat transformat per l'automatització i la IA.

Capacitat d'adaptació del capital humà

L'abandonament educatiu prematur limita la transformació productiva del territori.

Dimensió empresarial i R+D+I

Un teixit dominat per petites empreses

La baixa proporció d'empreses mitjanes i grans limita la capacitat d'inversió en R+D+I.

Teixit de pimes amb reptes d'escala

Les pimes ofereixen dinamisme i flexibilitat, però tenen el repte de guanyar productivitat.

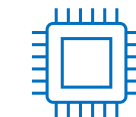
Deseconomies del model metropolità

Costos que erosionen la competitivitat

La concentració excessiva a l'àrea metropolitana central genera congestió i força pressió sobre les infraestructures.

L'habitatge com a barrera social

L'encariment del mercat residencial és un obstacle per a l'emancipació dels joves i la mobilitat laboral interna.

Envelliment i transició dual

Menys força de treball disponible

L'envelliment farà que la taxa de dependència superi el 50% l'any 2050, i obliga a un salt en la productivitat per mantenir el nivell de vida.

Concentració territorial desequilibrada

La nova indústria basada en dades requereix nodes especialitzats que poden deixar part del territori al marge de la transició verda i digital.

EIX 4: INFRAESTRUCTURA VERDA I BLAVA COM A INDICADOR I OPORTUNITAT

La salut dels espais lliures, forestals i blaus pateix deteriorament i una pèrdua dràstica de biodiversitat i fragmentació dels ecosistemes, requerint una intervenció coordinada i suport tècnic als municipis per superar la manca de competències directes en ordenació.

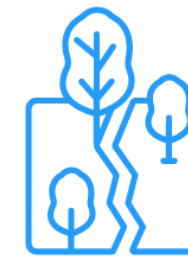
24%
**de declivi en la
biodiversitat.**

L'índex de biodiversitat a Catalunya ha patit una davallada crítica en els darrers 20 anys.

43%
**dels boscos de ribera
en estat precari.**

Presenten una qualitat entre mediocre i pèssima per l'artificialització i la degradació de l'aigua.

**Fragmentació dels
espais naturals i
dèfici de
connectivitat.**

Manca d'instruments de planificació sectorial. Cal impulsar urgentment el Pla d'Espais Agraris i el Pla de Corredors Verds.

2.000ha.
**de sòl agrari
perdudes
anualment.**

Impacte principal: abandonament de l'activitat i pèrdua de mosaic.

**Creixement
no gestionat
de la massa
forestal.**

Impacte principal: increment del risc d'incendi i pèrdua de la diversitat.

50%
**de regressió de
la línia de costa
(Maresme).**

Impacte principal: vulnerabilitat extrema dels passeigs marítims i ecosistemes.

 84
**municipis necessiten
Plans de restauració.**

El nou Reglament Europeu obliga a 84 municipis, que no tenen capacitat tècnica, a desenvolupar plans.

EIX 5: MODEL TERRITORIAL, OPORTUNITATS I INTEGRACIÓ A TOTES LES ESCALES

La transformació del món rural vers les noves formes d'habitar i les dinàmiques de concentració d'algunes activitats als centres urbans obliguen a diversificar accions i polítiques. Els reptes passen per identificar els sistemes urbans i funcionals que articulen els espais rurals per tal d'atorgar-los les condicions òptimes.

119
municipis rurals

67 municipis d'atenció especial (<500 habitants en decreixement o envelliment).

93 municipis amb un envelliment superior a la mitjana.

Infraestructura digital:

97,5% de la població amb accés a Banda Ampla (fortalesa clau).

Mobilitat per motiu d'estudi a la província de Barcelona (exclòs Barcelonès).

Educació secundària, obligatòria, batxillerat i formació professional.

Fragmentació i dispersió territorial

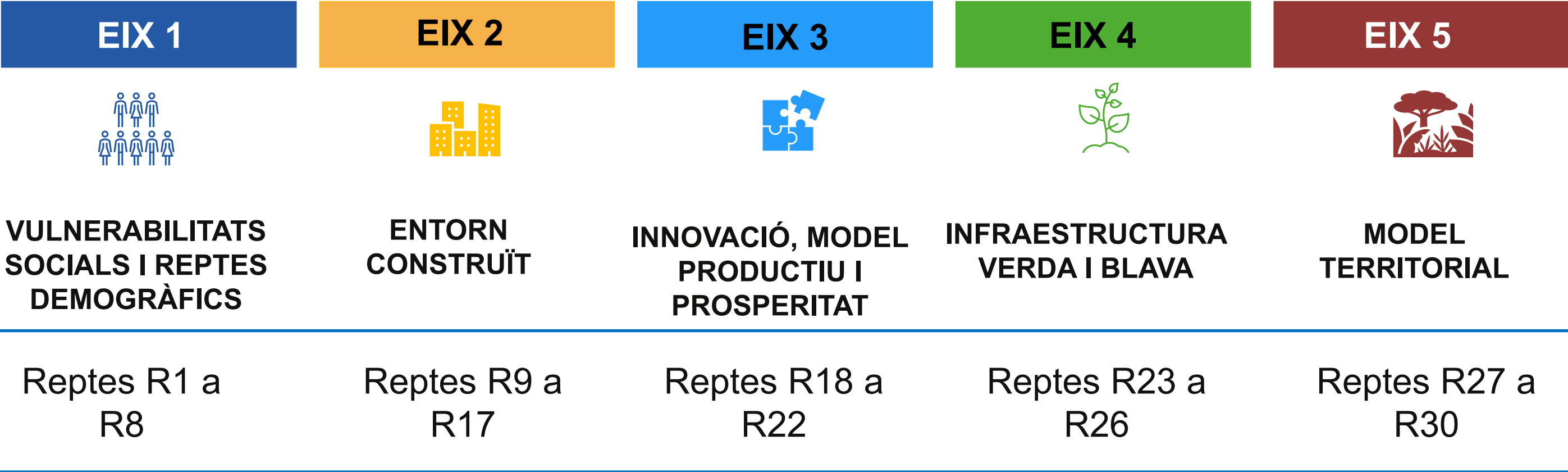
Concentració metropolitana genera desequilibris en la prestació equitativa de serveis.

Risc de duplictat administrativa

Convivència de múltiples institucions exigeix un lideratge públic coordinat.

VISIÓ GLOBAL: DE LES PROBLEMÀTIQUES A LA DEFINICIÓ DE REPTES

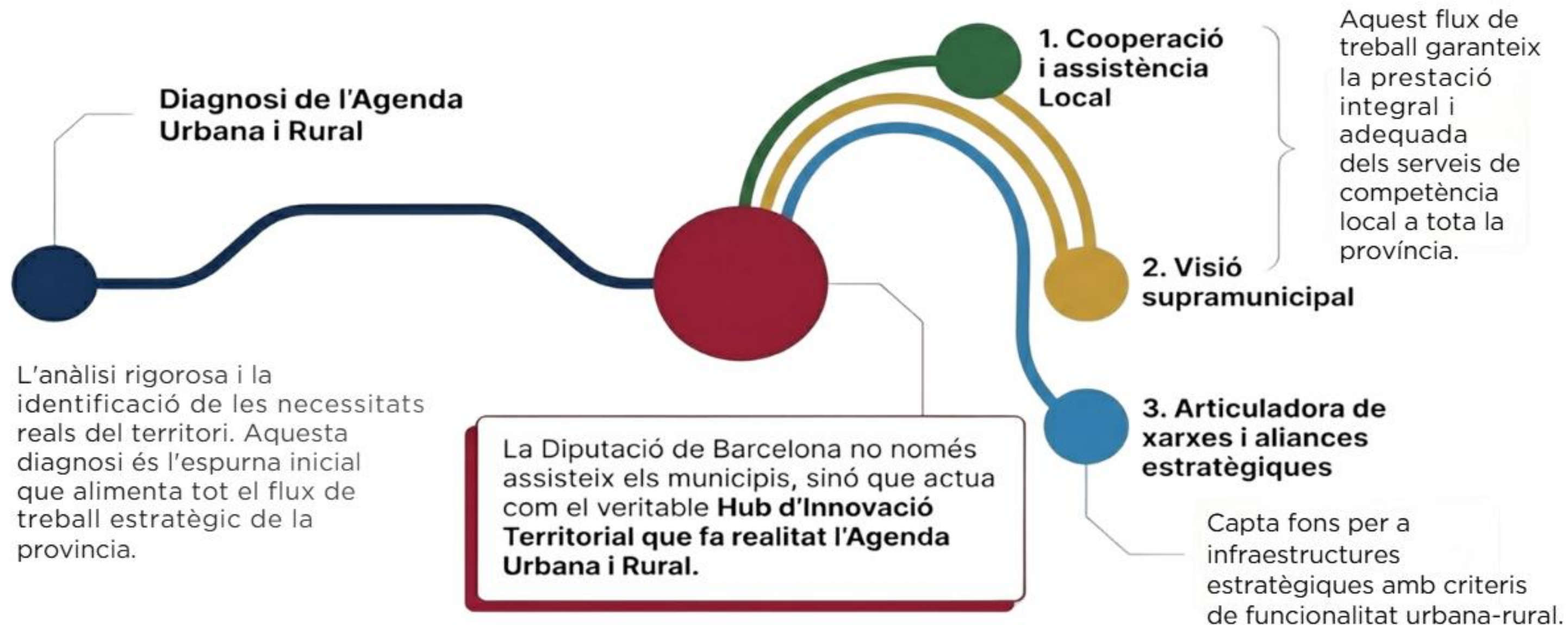

VISIÓ GLOBAL: FORMULACIÓ I CONCRECIÓ DE 30 REPTES

EIX	REPTES	
1. Vulnerabilitats socials i reptes demogràfics	R1	Reduir l'abandonament educatiu prematur i millorar l'assoliment formatiu dels joves en situació de vulnerabilitat
	R1	Reduir la segregació residencial
	R3	Millora de l'autonomia de les persones amb dependència
	R4	Garantir una atenció integral a la petita infància per reduir les desigualtats
	R5	Facilitar la transició a la vida adulta i l'emancipació juvenil
	R6	Redissenyar les prestacions socials per garantir protecció efectiva
	R7	Garantir l'accés als subministres bàsics per prevenir la pobresa energètica i hídrica
	R8	Reduir les desigualtats en l'accés a una alimentació saludable i de proximitat
2. Entorn construït	R9	Augmentar l'oferta d'habitatge assequible
	R10	Descarbonitzar i millorar l'eficiència energètica del parc d'habitatges existent
	R11	Optimitzar l'ús del marc d'habitatge existent
	R12	Adaptar el parc d'habitatge a les noves realitats sociodemogràfiques i territorials
	R13	Millora integral del Cicle d'abastament d'aigua en alta i en baixa
	R14	Millora dels sistemes de sanejament per la protecció civil, la seguretat ambiental i la circularitat
	R15	Garantir la producció distribuïda d'energies renovables
	R16	Consolidar mecanismes permanents de regeneració urbana integral
3. Innovació, model productiu i prosperitat	R17	Regularització –consolidació, reducció o extinció- definitiva de les urbanitzacions amb dèficits
	R18	Reducció de l'escletxa de productivitat a la província respecte les regions europees més avançades
	R19	Generar un entorn formatiu que mitigui el mercat laboral polaritzat i el dèficit del talent
	R20	Impulsar el creixement de les empreses
	R21	Activar recursos per una localització repartida i evitar les des economies del model metropolità
	R22	Equilibrar social i territorialment el desenvolupament de les economies verda i digital
4. Infraestructura verda i blava	R23	Impulsar la concertació per l'aprovació de figures de planificació de matriu agroforestal
	R24	Estratègia provincial de resiliència i gestió de fons marítims
	R25	Estratègia provincial de recuperació cívica i ambiental de cursos fluvials
	R26	Adaptació local amb el Reglament europeu de restauració de la natura
5. Model territorial	R27	Concertació dels mecanismes de Rural Proofing i reforç de la dotació segons àmbits funcionals
	R28	Captació de fons per infraestructures estratègiques amb criteris de funcionalitat urbana-rural
	R29	Foment de la innovació social
	R30	Transició energètica cap a la substitució de les fonts d'energies fòssils

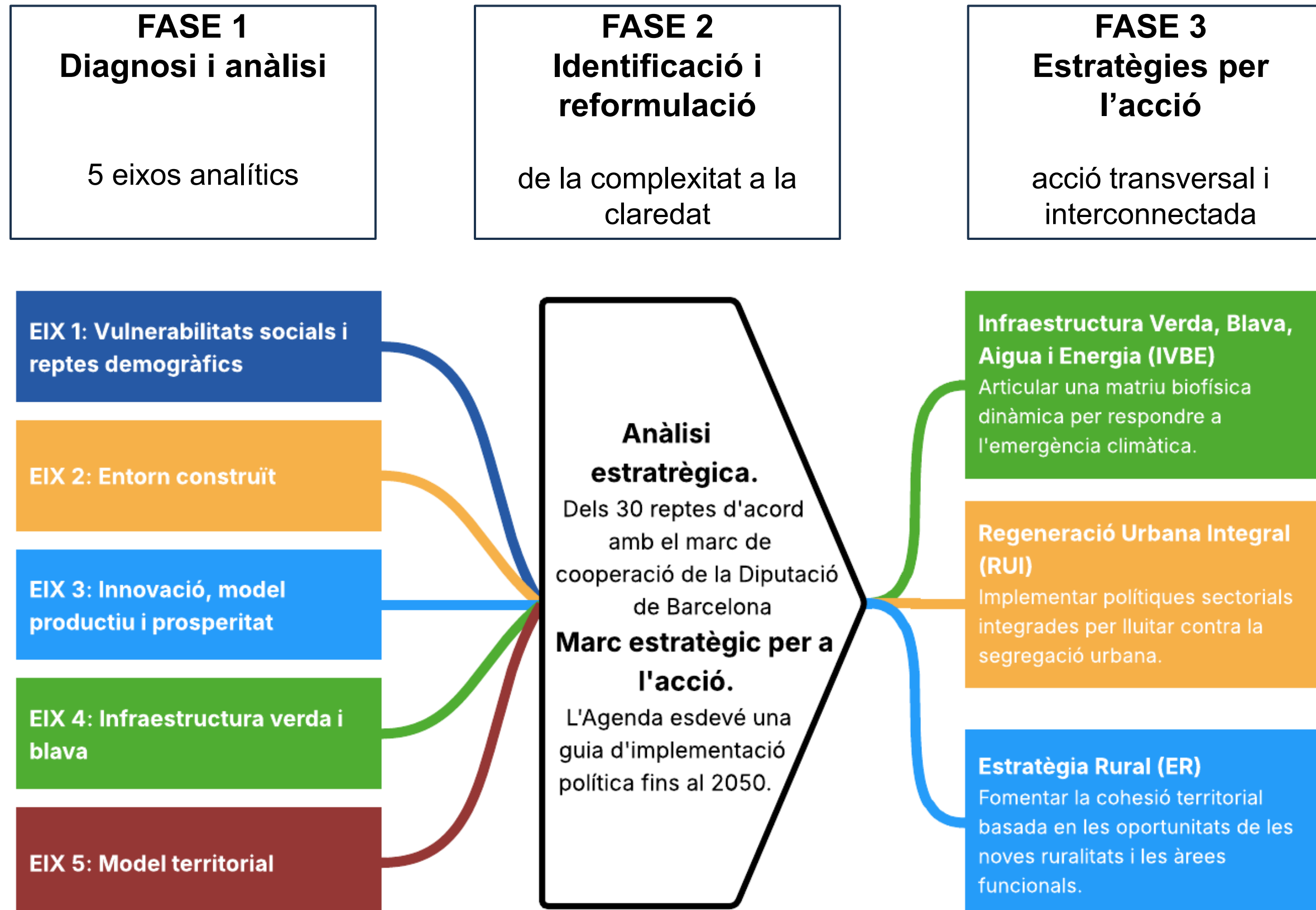
DIPUTACIÓ DE BARCELONA: HUB D'INNOVACIÓ TERRITORIAL

L'aposta per una agenda urbana com instrument de planificació és també l'aposta per **interpretar el territori des d'una perspectiva de les relacions funcionals**

L'agenda vol **renovar els mecanismes** de compromís i concertació, projecta la seva acció en el mandat 2027-2031 i enfoca els seus objectius en **l'horitzó 2050**

DE LA DIAGNOSI A L'ACCIÓ

DE LA COMPLEXITAT DELS 30 REPTES A LA CLAREDAT DE 3 GRANS ESTRATÈGIES CORPORATIVES

Infraestructura Verda, Blava i Energia

MISSIÓ

Articular i vertebrar una matriu biofísica dinàmica, accessible i proveïdora de serveis en coherència amb l'emergència climàtica.

Regeneració Urbana Integral

MISSIÓ

Coordinar i implementar de manera integrada polítiques sectorials orientades al desenvolupament dels pobles i ciutats a la lluita contra els processos de segregació urbana.

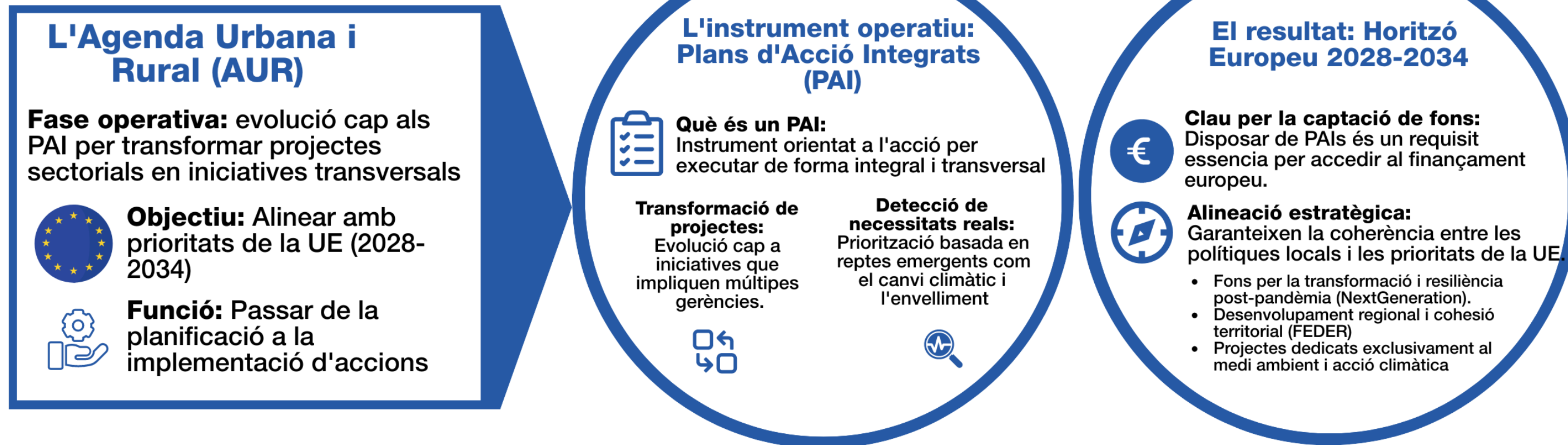
Estratègia Rural

MISSIÓ

Cohesió territorial fonamentada en la integració, la funcionalitat i les oportunitats compartides, d'acord amb les noves ruralitats.

LA FORMULACIÓ OPERATIVA: ELS “PLANS D’ACCIÓ INTEGRATS”, “PLANS D’INTERÈS TERRITORIAL”...

Espais de contrast de l'AUR

ESPAIS INTERNS

Asseguren el lideratge polític, la legitimitat institucional i la participació tècnica i directiva de les àrees:

- 1) Comissió executiva
- 2) Comissió de Coordinació
- 3) Grup motor de la Xarxa d'Agendes Urbanes Locals (XAUL)

ESPAIS EXTERNS

Promouen l'alineament d'interessos amb el món local i la legitimitat territorial de l'AUR:

- 1) Ens locals adherits a la XAUL
- 2) Entitats representatives dels municipis rurals
- 3) Altres entitats de la societat civil

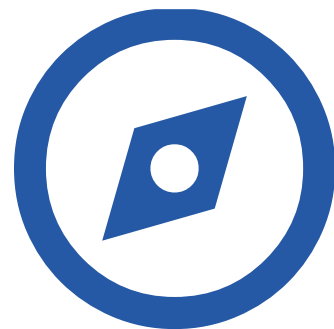
ALIANCES ESTRATÈGIQUES

L'AGENDA URBANA I RURAL: LA NOSTRA EINA PER ORIENTAR LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA CAP AL 2050

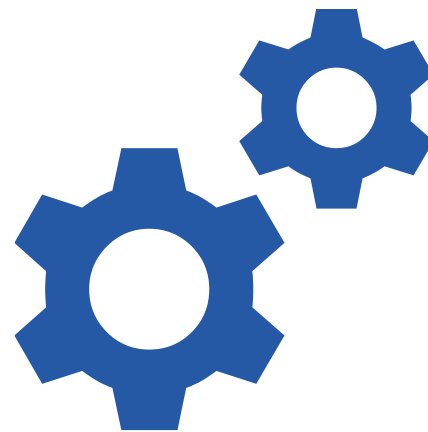

Més que un document de planificació tradicional, regulador, l'Agenda Urbana i Rural ofereix un marc conceptual per a l'acció i una oportunitat estratègica en tres dimensions clau:

1. UN INSTRUMENT DE LIDERATGE TERRITORIAL

Ens posiciona com l'actor indispensable per articular un desenvolupament equilibrat, superant la fragmentació

2. UNA PALANCA DE RENOVACIÓ CORPORATIVA

Impulsa la modernització de la nostra organització, fomentant una cultura de transversalitat i planificació basada en l'evidència

3. UNA CLAU PER AL FINANÇAMENT EUROPEU

Ens alinea amb les prioritats de la UE i ens dota de l'instrument estratègic necessari per competir amb èxit per fons europeus

L'AGENDA URBANA I RURAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Una perspectiva territorial
amb horitzó 2050

